Ч. 59 Второк 15 (27) Марта 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

По з'їзді мужів довіря.

II.

Яке засіяли, таке посходило, такі й будуть плоди. Як в самім починї не було анї правди, анї щирости, анї ясної цїли, так само не було того і в самих нарадах; найбільше щиро і отверто виступили радикали. Розуміє ся, що ми тут не можемо инакше судити, лиш на підставі справоздань і поодиноких голосів про сї наради, а для їх характеристики мусимо тут пригадати четверту точку проєкту, над котрою вела ся нарада, а в котрій сказано між иншим: „.... і усуненя всякого посторонного впливу на внутрішні справи єго“ (народу). Ну, судячи вже з того, що про сї наради стало звістно, можна припускати, що ледви чи й який посторонний вплив міг би був серед зібравших ся репрезентантів народу викликати такий заколот, таке роз'ярене, таке обаламучене, яке они викликували самі між собою. Нарада не вела ся зовсїм з тим спокоєм, з тою безсторонностию, якої вимагає всяка хоч би яка небудь угода; то була передовсїм сварка і лайка, котра хвилево сполучила тих, що хотїли острими словами дати вираз своїм переконаням чи партийним, чи личним, але о причинах незгоди, о способах усуненя єї, о способах сконсолїдованя сил народних не говорив нїхто. По промові пос. Романчука кричали всї разом, підчас бесїди пос. Кулачковского кричали народовцї, по промові пос. Короля кричали знов всї. Наради мужів довіря виглядали зовсїм так, як виглядають у нас віча, з тою лиш виїмкою, що там кричать звичайно селяни, а тут кричали люди, що мають претенсию до інтелїґенциї. У всїх на устах була згода, а всї разом сварили ся і лиш несміливо після потреби, висказували свої правдиві переконаня.

Референтом цїлого акту помиреня був пос. Романчук. Він анї словечком не вказав на то, в чім правдива причина незгоди між Русинами. Видко, що або тої причини не розуміє, або не хоче розуміти, або може умисно все звалив на полїтику. Може хтось скаже, що не обєктивно, отже і несправедливо видаємо такий суд, бо прецї не знаємо докладно, що говорено на нарадї. Правда, що всего не знаємо, бо часописи не подали всего, о чім говорено на з'їздї мужів довіря; там же говорило ся і о таких, котрі — як каже „Дїло“ — пос. Романчук назвав виразно дискретними. Нам однакож видить ся, що причиною незгоди і способи усуненя єї, то не такі дискретні річи, о котрих не можна би публично говорити і писати, противно того би навіть потреба, щоби їх пізнав цїлий нарід, побачив, що зле робить, та звернув із злої дороги на лїпшу діставши директиву, як має поступати. Мужі довіря, то ще не цїлий нарід, а хоч би они поправили ся, ще з того не випливає, щоби й цїлий нарід мусїв поправити ся.

До таких справ, котрі пос. Романчук назвав дискретними, а про котрі „Дїло“ промовчало, „Галичанин“ же їх в добре зрозумілім своїм і своєї партиї інтересї виговорив, належить очевидно і той уступ промови пос. Романчука, в котрій бесїда про переговори з правительством в 1890 р. Чи „Галичанин“ поступив собі льояльно, чи не льояльно супротив пос. Романчука, в то не входимо, але на всякий случай він поступив полїтично, бо видвигнув справу на верх, котра повинна бути добре роз'яснена не лиш на яких там зборах мужів довіря, але й прилюдно. Як переговори партий між собою, так і переговори якоїсь партиї з правительством, то нїяке нечестне дїло, з котрим треба таїти ся, особливо тогди, коли обі переговорюючі сторони мають на оцї добро народу; то річи недискретні, хиба лиш що найбільше вимагаючі певного такту полїтичного. Пос. Романчук сказав отже після „Галичанина“: „В переговорах з правительством нїхто не руководив ся партийними интересами і нїкому не приходило на гадку „уничтожати старорусскую партию“; противно, було бажане, партиї тїй показати, як достигають ся уступки і тим способом наклонити єї, щоби добровільно приступили до тих, котрі заключили примиренє“.

Отсей уступ з промови посла Романчука — чи він більше або менше вірно переданий „Галичанином“, се не зміняє річи — єсть по нашій думцї дуже важний і від него властиво повинні були виходити ті, що хотїли робити згоду між Русинами, бо в нїм містить ся вся згода і незгода між Русинами; але, як ми то вже попереду зазначили, треба бути щирим і говорити лиш правду. У всякій полїтицї, хоч би она на око здавала ся і не знати якою крутаниною, мусить бути остаточно щирість і правда. Коли пос. Романчук сказав дїйстно так, або хоч би в приближеню, як то подає „Галичанин“, то кажемо отверто, що не сказав правди, без взгляду на то, чи сьвідомо чи несьвідомо, а ми то зараз будемо старали ся виказати.

Серед наших теперішних відносин єсть дуже важною річию знати, чи і длячого шукали Русини зближеня до правительства, а попри то треба хоч коротенько згадати про розвій партий у нас. Крім місцевих обставин та консерватизму і поступу зложилась у нас на ви-

---

2)

Із сьвіта звізд.

(Дальше).

Дивний той дух чоловіка! Він чує в собі якусь висшу силу, чує єї в цїлій природі, слїдить за нею, як коли-б хотїв з нею сполучити ся, а де єї не може вислїдити, там єї відгадує. Мабуть відколи люди на сьвітї, від тогди они й вічно слїдять за тим, звідки сей сьвіт взяв ся і де він подіє ся. Більше може здогадом, як досьвідом, опертим на реальних підставах, витворилась теория Ляпляса о повставаню сьвітів, а так само вже з давен-давна догадували ся люди такого кінця сьвітів, які нинї потвердила глубша наука; треба лиш розібрати добре всїлякі стародавні повірки і науки, а зерно правди і в них покаже ся. Здогади о переворотах сьвітових знаходимо вже в науцї Буддги, котрий жив около половини 6-ого столїтя перед рождеством Христовим у всхідній Індиї, і оснував там віру буддгістичну, або буддгізм. Цїкаво послухати, як після науки буддгізму гинуть і щезають сьвіти. Буддгізм учить, що єсть 64 переворотів сьвітових; 7 разів нищить сьвіт огонь, а 7 разів вода, відтак знов огонь і знов вода, аж наконець послїдний, 64-тий переворот робить вітер, котрий єсть сильнїйший, як огонь вода. На 100.000 лїт перед кождим переворотом сьвітовим сходить з неба Дева (добрий дух, Бог) на землю, проповідає людем, учить їх і напоминає, щоби сповняли 5 великих заповідий, не грішили, давали милостиню, шанували родичів, були справедливі та взаїмно всї любили ся, аби відтак перед кінцем сьвіта могли дістати ся до неба.

Час від збуреня сьвіта аж до єго відновленя називає ся „кальпа“. Кожда кальпа єсть від початку аж до кінця, т. є. від сотвореня сьвіта аж до єго кінця, а відтак єго відновленя безконечно довга і така кальпа називаєсь магакальпа або велика кальпа, а кожда з них розпадаєсь на чотири малі кальпи. Як довга одна така мала кальпа, можна зміркувати із слїдуючих порівнань: Стоїть гора 16 миль висока, 16 миль довга і 16 миль широка; раз на сто лїт дотикає ся єї чоловік найтоншим полотенцем з міста Бенарес; коли та гора стане від того дотиканя така мала як макове зерно, тогди скінчиня ся одна мала капля. Або: Коли-б через три роки падав дощ день і ніч на цїлій земли, то ще не упало би тілько капель, кілько лїт в одній кальпі. Тоті 4 кальпи розпадають ся на дві такі, в котрих сьвіт кінчить ся і стає пустий (порожні кальпи) а дві такі, в котрих сьвіт зачинає відроджувати ся і знов жиє.

Переворот сьвітовий підчас тих чотирох кальп відбуває ся слїдуючим способом: насамперед появляєсь величезна хмара і заповідає конець сьвіта; відтак зачинає падати величезний дощ і падає безупинно, але з ним під конець зачинає і сьвіт відроджатись; показуєсь сонце і місяць, родить ся пекло, а наконець відроджуєсь сьвіт на ново. Коли покаже ся згадана повисше величезна хмара, паде послїдний раз дощ і настає страшенна посуха; звірята і люди, даймони і деваси (добрі і злі духи) на земли гинуть з голоду та лїзуть відтак по драбині своїх заслуг аж до другого неба, а невірні, що погибли, відроджують ся на иншім сьвітї, не призначенім до заглади, до нового житя. По довшім часї розпукає ся і та шкаралупа, що вкрила мертву природу; покажуєсь друге сонце: всї жерела, стави і ріки висихають; показує ся трете сонце: висихають великі ріки; показує ся четверте сонце: вода в 7 великих озерах зачинає варити ся і виварює ся до послїдної каплї; від пятого сонця щезають всї моря і океани; від шестого сонця горить вся земля і гора із золота, Меру, на котрої вершку жиють боги; від семого сонця горить вже весь сьвіт, а горить многі сотки тисячів лїт, доки аж з него навіть попіл не позістане; насамперед горить пекло, відтак чотири части землї, долїшна і горішна верства золотої гори а навіть саме небо Брами.

Таким способом гине сьвіт від огню. Загибель від води відбуває ся в той спосіб, що насамперед настає посуха і вимирають всї люди; відтак показують ся инші хмари, зачинає падати дощ насамперед такими каплями-

творене двох головних партий ще й посторонна аґітация панславістична, або скажім виразнійше і щирійше — московска. Та аґітация вела ся вже з давен-давна і аж в 1866 р. виступила явнійше. Аґітациї тій удало ся поволи помішати понятє народности у Русинів і витворити хаос. Зразу вела ся та аґітация лиш під покривою рускости, але вже завели ся були спори язикові, головно про писанє слова „руский“ — чи з одним чи з двома „с“. Коли-ж панславізм российский станув був на своїй висоті, тогди у нас та аґітация взяла ся була вже з цілою сьвідомостию за противнародну роботу. Директива до неї виходила зі Львова і знаходила досить голосний, коли може не аж за надто голосний, відгомін на провінциї. Русини, що держались вірно своїх народних ідеалів, зачали більше орґанізувати ся в одну громаду, а коли їх виключувано з таких інституций як „Народний Дім“ і „Ставропигія“, почали они завязувати, окремі свої товариства свої часописи політичні і орґанізувати ся окремо яко партия народна без взгляду на переконаня політичні; до неї горнули ся так само консерватисти як і поступовці та клерикали. „Слово“, „Пролом“ пізнійше „Червоная“ ще пізнійше „Галицкая Русь“, а наконець „Галичанин“ вели дуже зручно в краю свою аґітацию, заводячи зразу спори лиш про два „с“, спосіб писаня і т. д., але відтак виступали чим раз яснійше в своїх намірениях. В тім була їм дуже на руку борба Русинів з Поляками і опозиция до правительства. Русини хоч і як дуже політикують, не могли якось виразно зрозуміти, до чого веде та аґітация.

При кінци вісімдесятих років стало однакож всім Русинам, як у Львові так і на провінциї, зовсім ясно, що в цілій тій аґітациї має ся діло не з якоюсь партиєю політичною але з москвофільством, котре стало називати себе всіляко: то людьми „старого закала“, то старорускою партиєю, то партиєю „історичною“ і т. д. Де лиш показала ся яка нагода, то люди старого закала чи та „староруска партия“ виступали всюди аґресивно против Русинів. Поминувши вже то, що не допускали їх до тих інституций, котрі захопили случайно в свої руки, що своїми впливами та інтриґами старали ся не допустити нігде Русина з народними переконанями до якогось виднійшого становища, що висьмівали всї змаганя Русинів на поли национальнім і культурнім, піднимаючи їх на сьміх яко украйнофілів, та прозиваючи фонетиками, але навіть всюди при всяких виборах, де навіть не розходило ся про одну або другу партию, а де лиш ішло про вибір якого Русина народовця, там они старали ся всякими способами ставити тому перешкоди. З тої абсолютної неґациї вийшов остаточно роздор; він не настав аж в 1890 р., але був вже давно перед тим, а був так великий, що між Русинами народовцями трудно вже приходилось винайти людий, що засїдали би у спільних комітетах з москвофілами, котрих вже так тогди стали Русини називати. З ким було тогди зійти ся, чи то у Львові, чи на провінциї, скоро то лиш був Русин, що кріпко держав ся свого народного прапору, то кождий говорив: „Як можете ще вязати ся спільно з людьми, котрі нашому народови, нашим змаганям национальним стають на кождім кроці на перешкоді? Розвяжіть ся раз і беріть в свої руки акцию політичну“. Під таким напором публичної опінії, завязано політичне товариство „Народна Рада“ і пос. Романчук був першим, що подав проєкт до него.

Мимо того всего Русини народовці не мали відваги виступити отверто против тої аґітациї в рускім народі, не могли здобутись на самостійну акцию політичну, бо з одної сторони мали против себе правительство, з другої Поляків і боялись ся ще зробити собі третого противника в москвофілах, хоч він дійстно був вже давно. Підносились також голоси, що москвофільство на провінциї не таке шкідливе як у Львові, бо й що-ж ті москвофіли роблять на провінциї? Читають собі „Пролом“? Ну нехай здорові читають. Але они засновують читальні (з якими тенденциями і в якій цїли, на то нїхто не зважав), працюють над підвигненем народу так само як і ми і т. д. А мимо тих голосів чув кождий Русин добре, ба й досьвідчував то на собі, що єму годї навіть на провінциї ділати спільно з москвофілами. Роздор ріс і ріс. Аж коли настало загальне занепокоєнє в Европі, коли при кінци вісімдесяти років заносилось ніби на війну з Росиєю, коли наші москвофіли стали вже таки на добре гороїжитись виглядаючи недалекого вже спасенія зі всходу, та скинули маску і стали вже отверто виступати — тогди зродилась між Русинами гадка шукати звязи з правительством. Треба-ж знати, що анї правительство, анї Поляки не знали добре правдивих відносин між Русинами а виділи всюди лиш акцию москвофільску. Говорено тогди: Елемент руский єсть преці важний для держави, треба правительству отворити очи і показати, а коли оно спізнасть, то й змінить своє поступованє супротив Русинів; оно перестане уважати Русинів за москвофілів а тогди не лиш змінить супротив них своє поступованє, але навіть буде старати ся їх піддержати.

Отсе була правдива причина шуканя звязи з правительством. Певно, що о „уничтоженію старорусской партиї“ в тім значіню, щоби єї н. пр. висадити у воздух, не було й думки, але ходило о то, щоби обтрясти з неї руский нарід і дати єму можність розвивати ся свобіднійше; щоби відчепити собі від ніг ту колоду, котра спиняла на кождім кроці, та перестати бути тим параваном, що заслонював всяку москвофільску роботу а за то був виставлений на удари зі всіх сторін. Така гадка по нашій думці була розумна і зовсім честна. Треба лиш було отверто і ясно з нею виступати. О тім, щоби „старо-русскій партиї“ показати, як досягають ся уступки, нїхто й не думав, а коли пос. Романчук так тепер сказав, то не сказав правди, хиба, що може він так собі думав; однакож яко тогдішний проводир народовців він міг і повинен був знати, який єсть настрій, які погляди і змаганя в єго партиї.

Перегляд політичний.

Зараз по великодних сьвятах розпічнуть комисиї, податкова і промислова свої роботи. Комисия податкова виготовить плян фінансовий, на котрім має оперти ся реформа податкова а відтак приступить до дискусиї над рядом важних справ. як опусти податкові і ин., однакож предложенє о реформі безпосередного податку особового не прийде скорше перед повну Палату, аж в осінній сесиї.

П. Міністер просьвіти іменував супл.-професора права церковного при духовній семінариї в Перемишли, о. Полієвкта Кмита дійстним учителем релїґії при державній ґімназиї в Дрогобичи.

В Білграді арештовано пос. Ранка Таисича, як кажуть, за всілякі провини політичні і за то, що укривав у себе гайдуків, котрі мали сеї весни викликати ворохобню в Сербії.

З Ріо-Янейро доносять, що там вибухла революция на ново, і що провід вороходників обняв знову адмірал Де Мельо. Президент републики оголосив, що кождий ворохобник без взгляду на то, чи він бразилійский підданий, чи чужинець, буде караний смертию на місци.

Новинки.

Львів дня 26 марта.

— **З Городниці гусятиньскої** пишуть нам: Відомо, що в ріжних сторонах нашого краю від-

---

як пальмове листє, на кілька метрів великими, а опісля лле ся вже такими струями, котрі бувають на 1.000 миль довгими і широкими. Той дощ єсть такий їдкий і пекучий, що від него гине весь сьвіт. — Загибель сьвіта від вітру зачинаєсь так само від хмар дощу і посухи, але відтак настає такий вітер, що кидає цїлими горами об гори та розбиває на дрібнісенький порох, а навіть ще й той порох розбиваєсь так, що з него не лишаєсь й найменшого слїду.

Наконець зачинає сьвіт відроджувати ся: вітри віють із всїх десяти сторін сьвіта, зганяє воздух до купи, а у воздусї збиває хмару, зачинає падати дощ, що лле ся величезними струями. Цїлий величезний простір, котрий колись занимали збурені сьвіти, наповняєсь водою, котру придержують вітри так штучно, як коли-б в якім начиню. Коли так вже цїле порожнє місце в просторі заповнить ся, перестає падати дощ, вода зачинає висихати, а вітер все гонить ся понад нею і зганяє до купи всї тверді частинки, осушує їх і творить ся новий сьвіт; всї ті єства, що жили давнійше у горішних просторах неба, відроджують ся тепер на земли, чисті і непорочні, та живлять ся лиш роскошею і духовим розважанем. На земли нема ще анї сонця, анї місяця, нема й людий, а суть лиш якісь єства. Аж коли они скоштують того солодкого соку, що випливає із землї, почують в собі голод і забажають поживи; тїло їх перестає бути легке, як давнійше, перестає сьвітити і длятого зачинають сьвітити сонце, місяць і звізди. Ті, що їдять лиш мало, остають ся красні, ті, що їдять за богато, роблять ся погані; з того настає гордість і сварка, солодкий сок землї щезає, а за то видає земля смачні гриби; наконець гинуть і ті гриби, а родить ся сам від себе риж. Опісля перестає вже й риж сам від себе родити ся, а люди мусять працювати; тогди розмежують люди між себе поля, настає понятє власности, одні працюють більше, другі менше, настають всілякі пристрасти, богатство і біднота, злодійства і убийства, люди стають чим раз гірші, зближаєсь знов конець сьвіта.

Та досить вже сеї буддгайскої науки; она страшно запутана і фантастична, а всеж-таки дає она доказ, що люди вже в дуже давних часах, бо звиш два тисячі літ тому назад, силували ся відшукати загадку повставаня і гиненя сьвітів. Що не дало ся осягнути простими здогадами, се по части прояснили довгі досліди, оперті на самих з'явищах в природі. Передовсім видимо із наведеної буддгайской науки, що вже дуже давно був той погляд, що зміни сьвітові не дїють ся так скоро і нагло, як би то нам здавало ся, а відтак, що у тих змінах сьвітових грають велику ролю огонь, вода і вітер; дальше, що вже старі Інди були того переконаня, що в просторі сьвітовим єсть ще більше сьвітів, а не лиш одна наша земля і наш сонїчний сьвіт. Так само мали они, хоч, правда, дуже неясне понятє о тім, що десь там поза нами суть сьвіти, на котрих суть також якісь жиючі єства, без взгляду на то, чи они такі самі люди як і ми, чи якісь инші. Той здогад сперед звиш двох тисячів літ остав ся й до нинї, лиш прибрав вже яснійші, точнійші форми, оперті, як кажемо, на дослїдах з'явищ в природі.

Ми вже виділи в попереднім, що поза нашим сьвітом дїють ся чудеса, котрих ми майже не в силї поняти, що повстають нові сьвіти із так званих мраковин сьвітових і гинуть старі, поволи, постепенно, або серед якихсь наглих катастроф. Що старі сьвіти гинуть поволи, постепенно, в дуже довгих часах, се видимо вже на нашій земли, котра мусїла переходити всїлякі зміни, мусїла видержати силу огня і води, заким прибрала теперішний вид; місяць наш що значно менший від землї, перейшов ті зміни далеко скорше і представляє нам, так сказати, би конець всїх тих змін. Так само звістні нам і катастрофи сьвітові. Щоби не далеко шукати, то згадаємо про дві, звістні нам з найновійших часів. Майже по середині межи Оріоном а малим возом, в котрім, як звістно, лежить полярна звізда, єсть громада звізд звана візником. В тій громаді появилась була в лютім 1892 р. нова звізда, котрої там доси ще нїхто не видів. Близші розсліди показали, що та звізда сьвітила вже від грудня, отже майже через три місяці, а відтак десь щезла. Очевидно мусїла бути тому якась причина, котрої ми фактично не знаємо, але котрої догадуємо ся: єсть здогаді що на тій звізді настала якась страшена катастрофа, така о якій ми й не маємо понятя. Не що иншого лиш під ту звізді підійшла бу-

бувають ся місиї релігійні — тож і у нас, крім неутомимих трудів наших душпастирів обох обрядів над дальшим підвигненем своїх парафіян в дусї релігійнім, перебував в днях 13, 14 і 15-ого марта с. р. запрошений парохом о. Вол. Козоровским, місионар-монах чина сьв. Василия в Бучачи, о. Ст. Іосиф Мальчиньский, і уділяв науки приготовляючі до сповіди молодіж дорослу і молодшу шкільну. Видячи хосенні наслідки в уряджуваню окремих місий для молодежи, видячи настрій навіть молодіжи-дітвори в часї тої науки, ми рішили оголосити так важний обяв, в тій мисли, що неодна громада бажала би таких місий в цїли утревалення наук релїгійно-моральних, засіяних душпастирями і учителями. Заразом складаємо іменем громади і школи народної прилюдно щиру подяку так о. Козоровскому, які о. Мальчиньскому за защеплене в серцях молодіжи повинностий взглядом Бога, віри християньско-католицкої і привязаня до єї сьв. церкви. Авг. Парожаньский, начальник громади. Алекс. Роскош, управ. учитель. Я. Лукіянович. Іван Паньків. Федь Стельмах.

— **За клевету**. Бувають такі несовістні люди, котрі, маючи на кого гнів, пускають его — як то кажуть в ґазети. Такий чоловік видумає собі на свого ворога яку клевету і посилає єї в редакцию ґазети. Редакция не має часу і способу розслїдити, чи то правда, що в одержаній дописи написано; в добрій вірі видрукує то, а потім має без власної вини клопіт з судами. Тому то нераз буває, що як прийде допись до ґазети з напастями на кого, то редакция кидає єї в кіш і навіть не відповідає дописувателеви. На осторогу тим, що безпідставно нападають на других, а редакциям роблять богато неприємностий, подаємо таку вість з салї судової. Дня 26 вересня 1893 р. появила ся в Kurjer-i Lwowsk-ім допись з Косова, в котрій доносив автор, що в тамошнім урядї податковім викрито мальверсациї і фальшоване документів, та що против підозріних т. є. против тамошного поборця і практиканта податкового заряджено карне слідство. Рівночасво жалував ся автор, що Дирекция скарбова, хоч одержала богато доносів в справі мальверсаций в урядї податковім в Косові, одняко до сеї хвилї мовчить і не робить з них ужитку. Автора тої кореспонденциї, п. Д., обжалувала прокуратория державна і поборець податковий з Косова, Вернер, о обиду чести. Акт обжалованя закидав кореспондентови, що видуманою вістею, не навівши фактів, кинув на поборця Франца Вернера підозріне, що той-же міг мати участь у згаданих непорядках. Тому тиждень відбула ся розправа перед судиями присяжними у Львові. Обжалованого боронив др. Лисевич, Вернера заступав адвокат Домичек. По переведеній розправі признали судиї присяжні обжалованого винним, а трибунал засудив его на 2 місяці вязниці і на оголошене засуду в Kurjer-i Lwowsk-ім.

— **Пригода на зелїзници.** Дня 15 с. м. о год. 6 рано на стациї Снятин-Залуче поїзд особовий, що їхав з Черновець, ударив об машину, що пересувала вози товарові. Через удар обі машини вискочили з шин і два вози поломили ся. Притім, розуміє ся, і цїлий поїзд затряс ся. Тринайцять осіб троха потовкло ся, а сильнїйше ранений кондуктор.

— **Наслідки піяньства.** На полях двірских Загайців посесор найшов дня 9 с. м. неживого чоловіка. Придивившись, пізнав, що то Іван Черемховский, польний з фільварку Оркішівки в Підгаєччині. Іван вертав пяний до дому і на поли помер. — В місцевости під горами коло Лисинич в шопі арендаря найдено неживу Анну Карач з Личакова у Львові. Она волочила ся по селах, пила, крала, і як жила, так померла пяна в чужій шопі.

— **Крадіж коний.** Пятеро коний вкрали злодії — де? Ну, розуміє ся, як не в Гусятинщинї то певно в Брідщинї над границею. Отже то стало ся в Берлинї в повітї брідскім в ночи на 11 с. м. Абрум Гайльперн має пятеро коний, котрі були варті звиш 300 зр. Мимо того, що він їх держав в замкненій стайни, злодії таки добули ся до них, вивели зі стайнї і завели просто за границю российску.

— **Огні.** Дня 10 с. м. в громадї Біле в пов. перемишляньскім погоріли загороди Івана Гродиньского і Михайла Сьвітлика, а також дім Романа Чміля. Шкода виносить 3.600 зр.; з того лише Гродиньский був обезпечений на 350 зр. — В Липнику в бяльскім повітї згоріла дня 4 с. м. фабрика і апретура сукна Шірна. Огонь ширив ся так скоро і страшно, що двоповерхову фабрику лишено на поталу огневи, а ратовано лише сусїдні доми. Шкода виносить около 150.000 зр. а була обезпечена на 130.000 зр. Сотка робітників найшла ся відраву без роботи. Причина огню незнана. — В Яворові на передмістю Наконечнім погорів Стефан Гула; має шкоди на 130 зр.; хтось єго підпалив. — На фільварку Дольнавесь коло Мисленич згоріли стодоли і шпихлїрі, солома, збіже, 70 штук худоби, 5 коней, богато знарядів господарских і т. п. Шкода виносить 10.000 зр. Вихор був такий страшний, що з фільварку перекинув огонь на село Дольна-весь, віддалене о 1 кільометер і там згоріло 13 загород вартости 9.000 зр., з чого лише 1500 зр. було асекурованих. Погорілцїв є з 80 і они тепер не мають нї що їсти, нї де спати. Донька господаря Кудаса так попарила ся в тім огни, що до кількох годин померла. — В Княжу в снятиньскім повітї вибух дня 9 с. м. досьвіта огонь в стайни Грицька Винничука, начальника громади, причім згинуло пятеро рогатої худоби і 9 безрог. Шкода виносить 600 зр., а була обезпечена лише на 200 зр. Хтось мабуть підпалив начальника.

Господарство промисл і торговля

— Знижене тарифове для перевозу картофель і збіжа під засів. З важностию від 3 марця до 15 липня 1894 заведено знижене тарифове на шляхах зелїзничих, висказаних в тарифі часть II., зшиток 2 віддїл А. для перевозу картофель насїнних, призначених до ужитку господарів сельских в Галичинї, як також запротоколованих спілок рільничо-господарских, бесїд і проч. Згадані посилки надавати належить до перевозу на підставі карт замовленя, виставлених через властителя або віднаємця або через згадані спілки рільничо-господарскі, бесїди і т. инш.; на остатний случай подані мають бути назвиска і місце замешканя членів, для котрих ті посилки суть призначені. Дальше застережене єсть услівє, що для одного члена, як довго треває тоє знижене, більше як 600 клґ. спроваджувати не можна.

Згадані карти замовленя мусять крім сего містити потвердженє ц. к. товариства господарского у Львові або в Кракові, що замовлена скількість відповідає дїйстно потребам дотичного хлїбороба.

В виду частих подань о знижене тарифове для перевозу збіжа під засів, подає ся до відомости, що для сего артикулу заведено з важностию від 1 січня 1894 знижене тарифове, виносяче 30 проц. опусту від кляси нормальної „А“ з застереженєм, що скількість збіжа під засів для одного господаря спроваджена 300 клґ. переступати не може.

Що до карт замовленя обовязують повисше виказані приписи, важні для перевозу картофель насїнних. Близших інформаций засягнути можуть п. т. інтересовані в кождій стациї зелїзничій.

— Знижена тарифові а) для перевозу паші і підстїлки, а іменно: сїна, конюшини, отави, соломи, сїчки, полови і т. п. — а також б) для перевозу насїня трави, конюшини і штучних навозів. — В числї 107 точка 1731 дневника розпоряджень ц. к. Мінїстерства торговлї для зелїзниці і плавби з дня 16 вересня 1893 оповіщене знижене тарифове для перевозу висше згаданих артикулів призначених для власного ужитку громад і на підставі карт замовленя через ті-ж виставлених, а через ц. к. староство дотичного повіта стверджених, важне єсть під тими самими услівями також для посилок обшарів двірских. За посилки, під а) наведені, обчислятись буде належитість перевозова 0·1 крейц. за 100 клґ. і 1 кільометер, за посилки під б) 0·13 крейц. за 100 клґ. і кільометер. Близших інформаций засягнути можуть п. т. інтересовані в кождій стациї зелїзничій. Знижене се важне єсть до кінця цьвітня 1894.

— Рух особовий і товаровий на державних зелїзницях. В лютім с. р. на всіх зелїзницях державних перевезено осіб 1,952.971, а товарів 1,559.204 тон. Дохід за перевіз осіб і пакунків виніс 984.978 зр.; а за перевіз товарів 4,514.495 зр.; отже разом 5,499.473 зр., а загальний дохід в лютім виносив 5,843.573 зр., значить о 548.628 зр. більше, як торік в лютім. Разом сего року за січень і лютий було доходу з державних зелїзниць 11,877.200 зр., значить о 1,596,891 зр. більше, як торік в січни і лютім.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Будапешт 25 марта. Від суботи вечера панує вже в містї спокій, всї доми удекоровані жалібно. Палату панів буде репрезентувати на похоронї Кошута окрема депутация.

Лондон 25 марта. Після кореспонденциї, яку одержав Daily Telegraph з Петербурґа відбуде ся сеї осени з'їзд царя з цїсарем Вільгельмом.

Надіслане.

За редакцию відповідає Адам Креховецкий

ла друга, котра своїм впливом викликала на нїй страшенний огонь так сильний, що сьвітло від него несло ся аж до нас.

Другий примір такої сьвітової катастрофи маємо на т. зв. кометї Білї. Ще в 1846 р. розпала ся була ся комета таки в очах звіздарів на дві части. Пізнїйше було видко ще раз обі части комети, але відтак она десь щезла; за то стали показувати ся в тім місци, котрим кружила давнїйше ся планета, т. зв. спадаючі звізди. З того пішов опісля зовсім оправданий здогад, що та комета Білї розсипалась на дрібні куснї, котрі тепер кружать тою самою дорогою, по котрій кружила давнїйше комета і представляють ся нам яко спадаючі звізди. Друга часть тої комети показалась була дня 6 падолиста коло громади звізд Андромеда, о котрій повисше була вже бесїда.

Але ще цікавійшою єсть і ще більше поучаючою єсть для нас сьвітова катастрофа, о котрій тут зараз розкожемв. Розходить ся іменно о то, що за сила могла би розірвати і розсипати в куснї яку звізду а хоч би й комету?

В тім місци, де стоїть на небі „квочка“ — одна маленька звізда нїби квочка, а доокола неї повно дрібненьких звіздок, нїби куряток — видко тепер дуже ясну, білу звізду, найяснїйшу на цїлім небі; она сьвітить зовсім спокійним сьвітлом, не мигкотить, недалеко від неї видко громаду звізд звану биком, а посеред тої сьвітить велика червонава звізда звана Альдебаран. Той Альдебаран стоїть в горі на право від Оріона, а ще висше на право від Альдебарана сьвітить квочка. Отже межи тим червонавим Альдебараном а межи квочкою лиш трохи понизше сьвітить згадана дуже ясна звізда, котру кождий може тепер дуже легко розпізнати. Єсть то планета Юпітер, котра так само як і наша земля належить до нашого сонця. Єсть то найбільша планета в нашім сонічнім сьвітї; она єсть своїм обємом 1270 разів більша як наша земля, а треба би 309 наших земель зложити разом, щоби они тілько заважили, що Юпітер. Коли-б наше сонце щезло, то земля стала би зараз кружити около Юпітера, і потребувала би тогди 400 теперішних лїт, щоби раз оббічи доокола Юпітера. Через дальновид видко на Юпітері якісь смуги і хмари, котрі заєдно зміняють ся, а з котрих можна пізнати, що ся планета обертає ся дуже скоро около своєї оси, бо аби раз обернути ся, потребує всего 9 годин і 55 мінут; доба на Юпітері треває отже лиш трохи більше як 9 годин, а найдовший день має там 5 годин і тверть. На поверхни тої планети дїють ся тепер якісь такі перевороти, о яких ми на земли не маємо понятя, а з того можна вносити, що там нема ще анї твердої землї, сушї, анї тим менше якихсь жиючих тварий. В 1878 р. показалась була на Юпітері якась червона смуга чи хмара, далеко більша як цїла наша земля і здаєсь, що настав був там тогди якийсь страшенний вибух, від котрого розтоплена в планетї маса вилїтала високо в гору. Ту червонаву хмару видко було много лїт і она ще до нинї не щезла.

(Дальше буде).

І Н С Е Р А Т И.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.